

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח – 1988

בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל

קו-אופ צפון היפרשוק רשתות שיווק בע"מ - פאר לי שיווק פירות וירקות בע"מ

1. מבוא

שנת תשס"א הממשמשת ובאה היא שנת שמיטה, ככתוב:

"שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך ואספת את תבואתה, ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ... שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור, את ספיח קצירך לא תקצור ואת ענבי נזירך לא תבצור, שבת שבתון יהיה לארץ".¹

ומה ענין שמיטה אצל הממונה על הגבלים עסקיים? עקב ההלכות הסבוכות הקשורות בגידולי השמיטה, מבקשת קו-אופ צפון היפרשוק רשתות שיווק בע"מ (להלן: **"קו-אופ צפון"**) לרכוש מפאר לי שיווק פירות וירקות בע"מ (להלן: **"פאר לי"**), פירות וירקות לחמשת חנויות הגלאטמרקט שלה. פירות וירקות אלה ישאו הכשר המקובל על ציבור צרכני הגלאטמרקט.

לעניין זה נתקבלה במשרדי, ביום 9 במרץ 2000, בקשה לפטור מאישור הסדר כובל מאת קו-אופ צפון ופאר לי,² לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח – 1988 (להלן: **"חוק ההגבלים העסקיים"**). לאחר בדיקת הבקשה ולאחר שנועצתי בועדה לפטורים ומיזוגים, שוכנעתי כי הכבילות אינן מגבילות את התחרות בחלק ניכר של שוק המושפע מן ההסדר או אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק כאמור, וכי עיקרו של ההסדר הכובל אינו בהפחתת התחרות או במניעתה וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. על כן ראוי ההסדר ההסכם לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, הכל כמפורט להלן.

---

¹ויקרא כ"ה, ג-ה.

² בקשת פטור מס' 3662. פאר לי מכונה בבקשת הפטור "פאר לי שיווק פירות וירקות בע"מ ו/או שותפות שמיטה התשס"א".

2. פרטי ההסכם

על פי ההסכם בין הצדדים, מתחייבת פאר לי למכור לקו-אופ צפון פירות וירקות לשנת השמיטה בליווי הכשר הנדרש, באיכות הטובה ביותר הניתנת להשגה, מתחילת שנת תשס"א ועד לסוף שנת תשס"ב. קו-אופ צפון מתחייבת לרכוש פירות וירקות אלו, בתקופה האמורה, עבור חמשת חנויות הגלאטמרקט רק מפאר לי, זולת אם אין לפאר לי פירות וירקות מסוימים, שאז רשאית קו-אופ צפון לרכושם מאחר. משמעות התחייבותה של קו-אופ צפון הענקת בלעדיות כמעט מוחלטת - למעט במקרה של כשלון באספקה - לפאר לי. ודוק, בלעדיות זו תוחמה היטב: תקופתה לשנתיים בלבד, היא ניתנה רק לסוג מסוים של פירות וירקות, והוגבלה לחמש חנויות ולקבלת אספקה שוטפת של מגוון הפירות והירקות.

3. קו-אופ צפון

לקו-אופ צפון חמישה סניפי גלאטמרקט הממוקמים בבני-ברק, צפת, טבריה, רחובות וקרית מלאכי. סניפים אלה נועדו בעיקר לצרכנים המבקשים לרכוש מוצרי מזון בעלי הכשר קפדני. חמישה הסניפים מהווים כ- 3.2% מכלל חנויות קו-אופ צפון, שמספרן הכולל 156. נתח השוק של קו-אופ צפון מכלל רשתות השיווק בישראל מוערך בכ - 25%, ולה מספר רשתות מזון שונות: קו-אופ 1 (אשר החליף את היפרשוק), קלאבמרקט, גרינברג, מטרו, ג'מבו, היפרזול וגלאטמרקט.

4. פאר לי

פאר לי היא חברה פרטית אשר נוסדה בשנת 1992, והעוסקת בין היתר בשיווק פירות וירקות. על פי האמור בבקשת הפטור, פאר לי היא החברה היחידה אשר היתה נכונה להתחייב כבר עתה, בשלהי שנת תש"ס, לספק תוצרת חקלאית לשמיטה בליווי ההכשרים הנדרשים לחנויות הגלאטמרקט. חברות נוספות העוסקות בתחום זה לא יכלו להתחייב בפני קו-אופ צפון כי תזכנה להכשרים הנדרשים, ולא החלו להיערך, כבר עתה, לשנת השמיטה. עקב ההכנות הנדרשות, וההשקעה שבצידן, התחייבה קו-אופ צפון לרכוש את תוצרתה של פאר לי בתנאים שפירטתי לעיל. פאר לי, מצדה, אינה קשורה בבלעדיות עם קו-אופ צפון, והיא חופשיה לספק את מרכולתה גם לגורמים אחרים בתקופת ההסכם.

5. סעיף 3 לחוק ההגבלים העסקיים

ההסכם שלפני אינו בא בגדרי הפטורים הסטטוטוריים הקבועים בסעיף 3 לחוק ההגבלים העסקיים, ועל כן הוא טעון פטור אינדיבידואלי לפי סעיף 14. הפטור העוסק בתוצרת חקלאית, המנוי בסעיף 3(4) לחוק ההגבלים העסקיים, עניינו הסדר כובל הנערך בין מגדלים למשווקים בסיטונות, מה שאין כן בענייננו. הפטור שבסעיף 3(6) לחוק, המדבר בהסדר כובל שבין רוכש נכס לספק, דורש בלעדיות הדדית בין הצדדים, שאינה מתקיימת כאן. על כן מדובר בהסדר כובל הטעון אישור או פטור לפי החוק.

6. הצרכנים והענף הרלבנטי

ענייננו בצרכני פירות וירקות המקפידים על קיום הלכות שנת השמיטה. ההלכה מספקת מספר פתרונות אפשריים לשיווק ואכילה של תוצרת חקלאית בשנת שמיטה,³ ולפי הסכם זה, מתחייבת פאר לי לספק גידולי נכרים,⁴ או גידולים ממיקומים גיאוגרפיים שאינם נחשבים ל"ארץ ישראל" לצורך הלכות השמיטה, כגון בירדן ובערבה הדרומית. לצורך כך מתעתדת פאר לי להקים חוות גידול מיוחדות לקראת שנת השמיטה במקומות אלה.

ענף ההכשרים המיוחדים לשנת שמיטה התפתח רבות מאז כינונה של מדינת ישראל וקיימים הכשרים רבים וחנויות רבות הנערכים לספק תוצרת מתאימה. עד כה הוקמו כעשר ועדות שמיטה הנערכות כולן לספק פירות שמיטה מגידולי נכרים דוקא; ועדת שמיטה נוספת מצויה בהקמה.⁵

התחרות באספקת פירות וירקות לשנת השמיטה אינה נחלת ועדות השמיטה ונותני ההכשרים בלבד, אלא גם נחלת החנויות השונות לממכר פירות וירקות. על פי נתונים שסיפקה המבקשת, ושעל אמיתותם ודיוקם אני מסתמך בבקשה זו, קיימות כ- 20 חנויות לממכר פירות וירקות בסמוך לחנות הגלאטמרקט בבני ברק, שכולן תספקנה פירות וירקות לצרכנים המקפידים על הלכות שנת השמיטה. ליד חנות הגלאטמרקט ברחובות כ- 5 חנויות שתנהגנה בהתאם, ובקרית מלאכי 3 חנויות סמוכות לגלאטמרקט הנערכות לשנת השמיטה. מקומן של חנויות מתחרות לגלאטמרקט במכירת פירות וירקות לא נפקד גם בצפת ובטבריה (כ- 3 חנויות סמוכות בכל אחת

³ ז. ויטמן, לקראת שמיטה ממלכתית במדינת ישראל במציאות החקלאית המודרנית, מכון צומת, תשנ"ג.

⁴ סעיף 8.א. לבקשת הפטור.

⁵ ועדות השמיטה הן: בד"צ העדה החרדית, בד"צ הרב לנדא, רבנות מהדרין ירושלים, בד"צ שארית ישראל, הכשר הרב רובין, בד"צ אגודת ישראל, בד"צ נוה ציון, בד"צ בית יוסף, בד"צ בעלז וועדת השמיטה של חיפה. ועדת השמיטה המצויה בהקמה היא ועדת השמיטה דתיים – ציוניים – לאומיים. (נתונים אלה נמסרו על ידי מר בני רחימי, מנכ"ל פאר לי).

מן הערים האלה), וגם הן תספקנה תוצרת לשמיטה. באשקלון, מקום בו הוסב סניף "גרינברג" ל"גלאטמרקט", ישנן גם כן כ- 3 חנויות מתחרות בקרבת מקום.⁶

לבד מקיומן של אלטרנטיבות שונות שתוארו לעיל, וממספר החנויות הקטן בו אנו עוסקים, בפנינו כבילה החיונית לקיום ההסכם בין הצדדים. פאר לי לא תיערך מבעוד מועד לשנת השמיטה, על העלויות וההשקעה הכרוכות בכך, ולא תתחייב כלפי קו-אופ צפון לספק את התוצרת המבוקשת בליווי ההכשרים הנדרשים לחנויות הגלאטמרקט, אם קו-אופ צפון לא תתחייב לרכוש את אותה תוצרת. לפנינו כבילה נילוית העונה על מבחנו של סיפא סעיף 14(א)(2) לחוק. גם תקופת הבלעדיות מצומצמת לנדרש לקיום ההסכם בין הצדדים.

לאור כל זאת אני מוצא כי מבחני סעיף 14 לחוק נתקיימו, וכי הכבילות אינן מגבילות או עלולות להגביל את התחרות בחלק ניכר מהשוק. מטעם זה החלטתי לפטור את הצדדים מחובת קבלת אישור בית הדין להגבלים עסקיים, בהתאם לסמכותי.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק, נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

ירושלים, ט"ז אייר תש"ס

21 מאי 2000

ד"ר דוד תדמור

הממונה על הגבלים עסקיים

---

⁶ לא ידוע האם מתחרותיה של גלאטמרקט באשקלון עומדות להיערך לשנת השמיטה.